

Queer Feminizme Yönelik Notlar

MIMI MARINUCCI¹, ATILLA BARUTÇU (Translator)²

 ¹ Prof. Dr., Eastern Washington University, Dept. of Women's and Gender Studies

 ² Research Assistant, Dr., Bülent Ecevit University, Department of Sociology

Özet

Bu yazı, queer ile feminizm arasındaki üstü kapalı ilişkiyi görünür kılmayı amaçlamaktadır. Queer kurama feminist bir yönelim kazandırmanın, feminist kurama ise queer bir yönelim kazandırmanın gerekliliği üzerinde durmakta ve bazı queer feminist pratik örnekleri üzerinden bu ilişkinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Queer Kuram, Feminist Kuram, Queer Feminizm, Queer Feminist Pratikler

Notes Toward a Queer Feminism

Abstract

This article aims to make the implicit connection between queer theory and feminist theory more explicit. Through some queer feminist practices, it underlines the importance of queer feminism bringing both a queer orientation to feminist theory, and a feminist orientation to queer theory.

Keywords: Queer Theory, Feminist Theory, Queer Feminism, Queer Feminist Practices

Corresponding Author / Sorumlu Yazar	ATILLA BARUTÇU (Translator) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Zonguldak, Türkiye atikbarut@hotmail.com
E-mail / E-posta	
Manuscript Received / Gönderim Tarihi	February 16, 2020 / 16 Şubat 2020
Revised Manuscript Accepted / Kabul Tarihi	May 15, 2020 / 15 Mayıs 2020
To Cite This Article / Kaynak Göster	Marinucci, M. (2020). Queer feminizme yönelik notlar (A. Barutçu, Trans.). <i>ViraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters</i> , 11, 69-81.

Queer Feminizme Yönelik Notlar¹

“Bu tuhaf bir kombinasyon olmayacak mı?” diye sordu Kiki.

“Ne kadar tuhaf, o kadar iyi” dedi Ruggedo.

(L. Frank Baum, *The Magic of Oz*, s. 545)

Queer ve Feminist Kuram Arasındaki Yakın İlişki

Queer kuramı feminist kuramla ilişkilendiren ilk kişi ben değilim. Gelişigüzel bir internet taraması bile queer feminizmin farklı türlerine ithafen yazılmış çeşitli makaleleri ve yazıları ortaya serecektir. Queer feminizm olarak adlandırdığım şeyin tamamen orijinal olduğuna inanmıyorum. Kaldı ki, bilgi üretiminin toplumsal karakteri göz önüne alındığında yeni fikirler geliştirmenin de tamamen orijinal olduğuna inanmıyorum. Bunun yerine, projemi feminizm ve queer kuramın kesişim noktasında yer alan daha büyük ve yükselen bir trendin parçası olarak tasarlıyorum.

Benim queer feminizm olarak adlandırdığım şey basitçe; toplumsal cinsiyet, cinsiyet ve cinsellik hakkındaki queer görüşlerin feminist kuramın konularına yedirilmesine ve aynı anda toplumsal cinsiyet, cinsiyet ve cinsellik hakkındaki feminist görüşlerin de queer kuramın konularına yedirilmesine işaret ediyor. Her ne kadar “queer” kelimesi genellikle cinsiyetle ve cinsellikle ilişkilendiriliyor olsa da queer kuram sadece cinsiyeti ve cinselliği değil, toplumsal cinsiyeti de anlamının bir yoludur. Queer kuram, genelde bu kavramlarla ilişkilendirilen ikili ve hiyerarşik düşünceden özellikle kaçınır. Tam olarak neyin feminizmin konusunu oluşturduğu feminizmden feminizme değişir. Ama bu çeşitliliğe rağmen hemen hemen bütün feminizmler en azından toplumsal cinsiyeti, cinsiyeti ve bazen de cinselliği irdeler. Dolayısıyla queer kuram ile feminist kuram arasında içkin bir ilişki vardır ve queer feminizm bu ilişkiyi daha açık hale getirir.

Queer feminizm hem feminist kurama queer bir yönelim, hem de queer kurama feminist bir yönelim kazandırır. Queer ile feminist kuramın birleşimini bu kadar cazip kılan şey, zaten pek çok ortak noktalarının olmasıdır. Daha önce belirttiğim gibi ikisi de toplumsal cinsiyetin, cinsiyetin ve cinselliğin kesişen meselelerini irdeler. Ama queer kuramda vurgu cinsiyet ve cinsellik üzerinedir. Feminist kuramda ise toplumsal cinsiyet ve cinsiyet üzerine. Bu

durumda, queer ve feminist kuramın bir araya getirilmesinin aşikâr bir sonucu; feminist kurama cinselliğe daha fazla vurgu yapmayı vaat eden bir queer perspektifin eklenmesi, queer kurama ise toplumsal cinsiyete daha fazla vurgu yapmayı vaat eden bir feminist perspektifin eklenmesi olacaktır.

Elbette ki feminizmin queerleşmesiyle ilgili başka kaygılar ve sonuçlar da vardır çünkü queer kuram basitçe cinselliği vurgulamaktan çok daha fazlasını yapar. Feminist kuram da toplumsal cinsiyetin altını çizmekten daha fazlasını yaptığı için benzer şekilde feminizmin queer kurama açık bir şekilde eklenmesinde başka görüşler ve meseleler de bulunur. Feminist kurama queer bir yönelim kazandırmanın önemine aşağıdaki birinci bölümde, queer kurama feminist bir yönelim kazandırmanın önemine ise aşağıdaki ikinci bölümde değinilecektir.

Queer Feminizmdeki Queer

Kadın meselelerine yönelik kaygıyı lezbiyen, gey, biseksüel ve trans konularına yönelik kaygıyla birleştiren belirgin bir dayanışma duygusu vardır. Bu dayanışma, feminizmin kendilerini heteroseksüel olarak tanımlayan kadınların yanı sıra böyle tanımlamayanların da yaşamlarını yansıtmaya çalıştığına yönelik temel kabulden daha fazlasıdır. Bu dayanışma, aynı şekilde, tüm insanların eşit haklara ve fırsatlara sahip olduğunun kabulünden de daha fazlasıdır. Bunun yerine söz konusu dayanışma, kadınlara yönelik baskı ile lezbiyen, gey, biseksüel ve trans varoluşların sindirilmesinin son derece iç içe geçmiş meseleler olduğuna dair derin bir anlayıştan doğar. Feminist kimlik, tıpkı LGBT kimliği gibi, cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve cinselliğe dair yerleşik kategorilerin sınırlarını esnetir.

Sahip oldukları için ilişkiye rağmen feminist çalışmalar ile cinsellik çalışmalarının hem genel olarak hem de queer kuram özelinde gerilimli bir geçmişi vardır. Feminist kanon içerisinde lezbiyen kadınlarⁱⁱ, eşcinsel erkeklerⁱⁱⁱ, biseksüel bireylere^{iv} ve trans bireylere^v yönelik önyargıya dair deliller bulunur. Queer feminizmin cinsellik üzerindeki açık vurgusuyla bu tür sorunların önlenmesinde uzun bir yol kat edilebilir. Konuyla ilgili bir başka mesele, feminist kanonun bir ırkçılık ve sınıfçılık geçmişinin de bulunmasıdır.^{vi} Queer kuramın ikili ve hiyerarşik düşünceye yönelik eleştirisi, tüm baskı biçimlerini tahakküm mantığının bir parçası olarak kabul eder ve bunlara yoğunlaşır. Bu tahakküm mantığına, 7. bölümde tartışıldığı gibi, ekofeminizm içinden yükselen bir ses de vardır. Tahakküm mantığı, dünyayı ve onun hiyerarşik olarak yapılandırılmış sakinlerini, güçten yoksun olanların güç sahiplerine sistematik itaatini doğrudan şekilde bir

yaklaşım üzerinden düşünme ve etkileşime girme biçimidir. Bu şekilde, feminizmin ve queer kuramın bazı türleri tarafından sunulan tahakküm mantığı eleştirisi ırkçılık, sınıfçılık ve baskının diğer ifadelerini kontrol altında tutmayı vaat eder.

Öte yandan dikkat edilmesi gereken husus, queer kuramın da feminist kuram gibi bir ırkçılık ve sınıfçılık geçmişinin olmasıdır. Bu durumun gösterdiği şey, ön yargının her yere nüfuz ettiği ve bir kuramsal yönelimin belirli bir önyargı biçimine işaret etse de ya da onu hedef alsada farklı bir önyargıyı sürdürmekten muaf olmadığıdır. Baskıya odaklanmayı amaçlayan her eleştiri eşit ölçüde başarılı olmayacaktır. Bu farkındalık, önyargıdan sakınma veya önyargıyı ortadan kaldırma olasılığına dair özellikle başlangıçta bir umutsuzluğa yol açabilir. Ama aynı zamanda, düşünceleri kişisel ve çeşitli disiplinler süzgeçlerden geçirmenin ne kadar önemli olduğunu hatırlatır. Bu süreç, arta kalan istemsiz önyargıları görüp olabildiğince yok etmek için elimizden gelenin en iyisini yapma şansı sunabilir. Gerçekten de, queer ve feminist perspektiflerin birleşimi süzgece yeni bir katman ekler. Queer kuram, ve dolayısıyla queer feminizm, çeşitliliği sahiplendiği için bu süzgecin katmanlarını farklı kombinasyonlarla arttırmanın bir limiti yoktur. Tıpkı benim queer feminizmde yapmaya çalıştığım gibi, başkaları da aynı şekilde farklı alanlarla queer perspektifleri kaynaştırmış ve bu alanları birbirine eklemiştir.^{vii}

Queer kuramı feminizmle ilişkilendirmenin bir başka sonucu, feminizm tam da yön arayışı içerisindeyken ona bir yön işaret etmesidir. Özellikle çağdaş feminizmi, bilhassa da üçüncü dalga feminizmi, cazibesini yitirmiş bir konumdan, Elizabeth Kissling dâhil (Grigg-Spall içinde, 2010) bazı kişilerin post-feminizm olarak nitelediği alandan uzaklaştırır. Kissling'in post-feminizme olan atfı feminizmin sonuna işaret etmez; bunun yerine “feminizmi feminizmin reddedilmesi için ele alan” ikiyüzlü bir süreci tanımlar. Post-feminizm, kadınlar ve erkekler arasında toplumsal ve ekonomik eşitlik gibi feminist ideallere ulaşmanın gerekli koşullarının zaten mevcut olduğunu öne sürüyor görünmektedir; kadınların sadece var olan fırsatlardan faydalanmaya ihtiyaçları vardır. Bu, 1920'de genellikle feminizmin ilk dalgasının doruk noktası olarak kabul edilen on dokuzuncu yasa değişikliğinin ardından ABD'de geçerli olan yaygın tavrı hatırlatır. Buna göre, kadınların oy kullanmasına izin verilmesinin, toplumsal ve ekonomik eşitlik gibi feminist ideallere ulaşmak için gerekli koşulları yerine getireceği yaygın bir şekilde varsayılmıştı. Kadınlar sadece oy verme haklarını kullanmalıydı. Tek ihtiyaçları kendi seçimlerini yapabilmeleriydi. Benzer şekilde post-feminizm, seçim yapabilme yeteneğini feminizmin simgesi olarak onaylıyordu. Bu durum popüler Batı kültüründe oldukça yaygındır; özellikle de

yeniden yaratım tarzındaki televizyon programlarında ve magazin dergilerinde. Buralarda kadınlar arasında ifade özgürlüğü, bir dizi riskli estetik ameliyatı “seçmeleri” için çoğunlukla yeterli finansal kaynağa sahip olmakla sağlanan “özgürlüğe” indirgenir. Bunu bir özgür seçim meselesi olarak değerlendirmek, kadınların aksi durumda sağlıklı bedenlerimizin asla yeterince ince, kıvrımlı, bronzlaşmış, soluk, uzun, kısa, kıvrık, düz vb. olamayacağına inanarak sosyalleştikleri kültürel koşulları eleştirme fırsatını kaçırmak anlamına gelir.

Post-feminizm ve üçüncü dalga feminizm, yüzeysel dahi olsa bazı benzerliklere sahiptir. Bu çok da şaşırtıcı değildir çünkü ikisi de ikinci dalga feminizme bir tepki, daha doğrusu bir alternatif olarak doğmuştur. Yine de Rebeca Walker'ın, New York Times'da feminist dönemin sona erdiğine ve post-feminist dönemin başladığına yönelik yapılan bir açıklamaya tepki olarak üçüncü dalga ifadesini popülerleştirmeye yardımcı olduğunu hatırlatalım (Baumgardner ve Richards, 2000, s. 77). Aslında hem post-feminizm hem de üçüncü dalga feminizm, ikinci dalga feminizmin yararlılığını yitirdiğini kabul etmektedir. Post-feminizm için bunun nedeni ikinci dalganın görevini çoktan başarması, böylece çağdaş kadınlara kıymetli seçimlerimizi yapabilmemiz için çok çeşitli seçenekler sunmuş olmasıdır. Üçüncü dalga için ise, kitabın bu son bölümünde ele alınanlar gibi, ataerkiyi parçalamak adına hareket eden daha çağdaş yaklaşımlarla karşılaştırıldığında ikinci dalga feminizmin miadını doldurmuş olmasıdır. Queer kuram, üçüncü dalga feminizm ve dolayısıyla queer feminizm ana akım kültür üzerine eleştirel bir bakış sağlarken; post-feminizmin önemli bir özelliği tercih özgürlüğünü, genellikle tüketici tercihini, teşvik ederek bu kültürü feminist ifade adı altında sahte bir tavırla güçlendirmesidir. Bu nedenle queer feminizm, feminizmin süregiden gelişimine eleştirel bir bakış olarak iyi bir başlangıç izleği sunar.

Queer Feminizmdeki Feminizm

Feminizmin lezbiyen kadınlara, eşcinsel erkeklere, biseksüel bireylere ve trans bireylere karşı önyargılı bir geçmişi olduğu gibi, queer kuramın dâhil olduğu cinsellik çalışmalarının da kadınlara karşı önyargılı bir geçmişi olmuştur.^{viii} Queer feminizmin toplumsal cinsiyet üzerindeki belirgin vurgusu, bu tür problemleri önlemeye yönelik açık bir stratejidir. Ayrıca feminizmin ırkçılık ve sınıfçılık geçmişi olduğu gibi, queer'in de ırkçılık ve sınıfçılık geçmişi olmuştur.^{ix} Bu noktada, bir kez daha başka bir eleştirel perspektifin eklenmesinin veya süzgece yeni katmanlar kazandırılmasının, ortaya çıkan bu tür önyargıları elemeye yararlı olabileceğini ileri sürüyorum.

Queer kuramın baskı formlarını ele almadaki önemine rağmen, feminizm terimiyle queer terimini eşleştirmek tamamen sorunsuz değildir. Queer kuramın ikili düşünceye yönelik sunduğu radikal eleştirinin bir sonucu, sadece kadınsı gibi toplumsal cinsiyet kategorilerini değil, dişi gibi biyolojik cinsiyet kategorilerini de içeren her türlü kategorinin gerçekliğini inkâr etmesidir. Eğer gerçekten hiç dişi yoksa, eğer gerçekten kadınsı hiçbir şey yoksa, eğer hiç kadın yoksa, aslında hiç erkek de yoksa; bu durumda, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kimliği etrafında düzenlenen bir kuramsal perspektifin çok az değeri olur. Dolayısıyla bir dereceye kadar cinsiyet ve toplumsal cinsiyet ikiliklerinin varlığını içeren “feminizm” terimi, kategorileştirmenin ikili biçimlerinin reddiyle çelişir gibi gözükür.

Bu belirgin çelişkiye rağmen, tartışmalı “queer feminizm” etiketini, sunduğu ironiye tamamen hâkim bir şekilde, kasten seçtim. Zira, anlamın kalıcı olarak sabitleştirilemezken belirli bir bağlama atıfta bulunmak için sürekli olarak müzakere edilebileceğini, daha doğrusu edilmesi gerektiğini, anlamak için post-yapısalcılıktan ve özellikle de Derrida'dan^x yeterince şey öğrendim. Bu; cinsiyetçiliğin, ırkçılığın ve başka pek çok baskı formunun nasıl işleyebildiğini gösterir. Beklentiler ve idealler, sürekli olarak gözden geçirilir ve düzenlenir; ve bu da, onların gerçekleştirilmelerini zorlaştıran şeylerden biridir. Bununla beraber bu beklentiler ve idealler, aleyhinde yargılandığımız standartları oluşturur. Cinsiyetçiliğe ve ırkçılığa cevaben, ilgili anlamların nasıl içinde yer aldıkları baskıcı bağlamlara göre sabitlendiğinin de farkına varmak gerekir. Bu, Gayatri Spivak'ın 1985 yılında “stratejik özcülük” olarak adlandırdığı şeyi anımsatır (Spivak, 1996). Stratejik özcülük, ortak hedefleri ve menfaatleri olan grupların bir yandan süregiden görece daha az kamusal anlaşmazlıklarda ve tartışmalarda birbirleriyle çatışırken, bir yandan da kamuoyu karşısında çıkarları uğruna kendilerini geçici olarak aynı ve birleşik cephe gibi sundukları bir stratejidir.

Bunlara ek olarak, bu terimi kullanarak “feminizm” kavramına içkin sorunlara dikkat çekmeyi umuyorum. Queer kuramdaki fikirlerle tutarlı olarak, kadınlara ya da herhangi bir gruba yönelik günümüzdeki ve geçmişteki baskının, en nihayetinde ayrıcalıklı tarafa kaçınılmaz olarak öncelik tanıyan ikili düşünceye atfedilebildiği görülür. Böylece feminizm kavramının kendisi, çözümlenmeyi amaçladığı problemi pekiştirdiğinden dolayı “sorgulanabilir” olması ya da “şüpheli” olması nedeniyle queerdir. Öte yandan “feminizm”i desteklemek, karşıt niyetlere rağmen, dünyanın tam da böyle ikili olarak yapılandırıldığını ve sonucunda da çoğunlukla dişi ya da kadınsı olarak belirlenmiş insanların dezavantajlı olduklarını okurlara hatırlatır. “Queer feminizm”deki “feminizm”, büyük bir dilbilimsel ve kavramsal dönüşüm yoluyla anlamsız hale

getirilinceye kadar veya getirilmediği sürece “queer feminizm” ile ilişkili olmaya devam edecektir.

Yeni Queer Feminist Pratikler

Açıkça ortaya konmuş bir sonuçla bitirmek yerine, queer feminizmin ruhu olarak ele aldığım şeyin temsilcisi olan bazı eğilimlerin kısa bir tartışmasını sunacağım. Böyle yapmanın queer feminizmin devam eden gelişimine sadece akademik bir uygulama olarak değil, yaşanmış deneyimin bir parçası olarak da ilham kaynağı olabileceğini umuyorum. Seçtiğim örnekler; kültür bozma (*culture jamming*), radikal amigoluk (*radical cheerleading*) ve zin üretimi (*zine making*). Bu konuları ele alışım kasten kısa olacak. Umduğum şey, bu hızlı girişi takiben en azından bazı okuyucuların kitap boyunca ele alınan teorik konularla birlikte bu pratikleri de araştırmaya devam edeceğidir.

Kültür bozma (Klein, 1999; Lasn, 2000), medyadan ve reklamcılıktan aşına olunan semboller ve mesajları zekice numaralar ve muzipliklerle daha ilerici ya da eleştirel bir tavra taşıyarak değiştirme ve böylece tüketim çılgınlığına direnme ve kurumsal güce karşı misilleme yapma stratejisini ifade eder. Klein, başarılı bir kültür bozma durumu olarak şu örneği verir:

Londra'da Boxfresh adında lüks bir giyim şirketi vardır. Bu şirket, giysilerini satmak için Zapatistaların resimlerini kullanmaya karar verdi. Subcomandante Marcos'un görüntülerini vitrinlerine taşıdı. Bazı yerel aktivistler bunun uygun olmadığına karar verdiler, bu yüzden Zapatistalar gibi giyindiler ve bildiri dağıtmaya başladılar. En sonunda da Boxfresh'e mağazanın içinde insanların Zapatistaların aslında kim oldukları hakkında bilgi edinebilecekleri bir bilgisayar alanı kurdurmayı kabul ettirdiler. Ayrıca Boxfresh'in belli bir üretim hattındaki kârlarını Zapatistalara bağışlamasını sağladılar!

(Bullock'tan alıntı, 2002)

Adbusters dergisinin herhangi bir sayısının sayfalarında ya da web sitelerinin “Culturejammers Headquarters” (Kültürbozucular Karargâhı) alt başlığında başka örnekler de mevcut (www.adbusters.org). *Adbusters* hiç reklam içermez fakat daha anaakım dergilerin sayfalarında yer alan pek çok reklam görüntüsünü sanatsal olarak yeniden işleyerek sık sık yayınlar. Naomi Klein, “feministler esas kültür bozuculardan biridir” fikrini öne sürer (Bullock'tan alıntı, 2002) ve *Guerrilla Girls* örneğinde bu durum açıkça görülür. Web sitelerinin “Fighting Discrimination with Facts, Humor and Fake Fur” (Gerçekler, Mizah ve Sahte Kürkle

Birlikte Ayrımcılıkla Mücadele, www.guerrillagirls.com) alt başlığında faaliyetlerini şöyle anlatırlar:

Bizler Robin Hood, Wonder Woman ve Batman gibi isimsiz kahramanlar geleneği içinden gelen feminist maskeli intikamcılarız. Siyasette, sanatta, filmde ve popüler kültürde cinsiyetçiliği, ırkçılığı ve yolsuzluğu nasıl açığa çıkaracağız? Gerçeklerle, mizahla ve şok edici görsellerle. Hikâyenin altındakini, görünenin ötesindeki anlamı, gözden kaçanı, düpedüz haksızlığı açığa çıkarırız.... Geçtiğimiz birkaç sene Hollywood'da film endüstrisi karşıtı reklam panolarını tam da Oscar ödülleri zamanında açtık ve Venedik Bienali, İstanbul ve Mexico City için büyük çaplı projeler oluşturduk. Modern Sanat Müzesi'ne olan eleştirilerimizi kendi düzenledikleri Feminist Futures Sempozyumu'nda dile getirdik, Washington DC'deki müzelerin kritiğini Washington Post gazetesinde bir tam sayfada yayınladık ve Atina, Bilbao, Montreal, Rotterdam, Saraybosna ve Şangay'da büyük ölçekli posterler ve afişler sergiledik.

(www.guerrillagirls.com)

Radikal amigoluk (Nedbalsky ve Christmas, 2004) kültür bozma gibidir; yine bilindik bir şeyi, bu sefer bir tezahüratı ele alır ve bunu çok farklı bir mesaj, bu durumda feminist politik bir mesaj iletmek için alt üst eder. Radikal amigoluk, çeşitli toplumsal ve politik nedenlere bağlı halk gösterilerine veya protestolarına katılmak için oluşturulan takımlara ya da *ad hoc*^{xi} bir araya gelmiş aktivist gruplara işaret eder. Geleneksel amigolar gibi radikal amigolar da çoğunlukla kısa etekler giyerler ve seyirciler arasında coşku yaratmak için ponponlar sallarlar ama geleneksel amigolardan farklı olarak genellikle bir karşı-kültür estetiğini de kararlı bir şekilde sergilerler. Kız çocuğunu olumlayan, çevresel, queer ve seks-pozitif tezahüratlar gibi kategoriler halinde düzenlenmiş örnek tezahüratlar radcheers.tripod.com adresinde çevrimiçi olarak mevcut. *Don't Let the System Get You Down – Cheer Up!* (Sistemin Moralini Bozmasına İzin Verme – Neşelen!) ise *New York Radikal Amigoları* tarafından hazırlanan kısa ama eğlenceli ve bilgilendirici bir belgeseldir (Nedbalsky ve Christmas, 2004). Bonus materyaline, basılabilen ve dağıtılabilen çeşitli tezahüratlar içeren bir zin de dâhil.

Başka bir yerde açıkladığım gibi *zinler*^{xii}, ticari yayıncılık usulleri dışında üretilen bağımsız yayınlardır.^{xiii} Bu sayede zin üreticileri, ya da *zinistler*, başka türlü basılamayabilecek bir içeriği seçme özgürlüğüne sahip olurlar. Zinler, özellikle üçüncü dalga feministler arasında, feminist yaratıcı çalışma ve politik ifade için önemli bir kapıdır.

Birçok bakımdan üçüncü dalga feminizm, genç feministlerin daha önceki feminizm türlerinin hissedilen katılığına ve tekelciliğine yönelik tepkisiyle ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla birleşik bir tutum ya da inanç setinden oluşmaz. Böylece feminist zinler, tıpkı onları yaratan insanlar gibi, seks endüstrisini ilkesel olarak kınarlarken seks işçilerinin tecrübelerinden övgüyle bahsedebilirler; siyaseti bütünüyle eleştirdikleri gibi siyasi aktivizmi destekleyebilirler ve geleneksel kadınsı rolleri kötüledikleri gibi dikiş desenlerini, yemek tariflerini ve moda tavsiyelerini yayınlayabilirler.

(Marinucci, 2006, s. 375)

Kültür bozma, radikal amigoluk ve zin üretimi, popüler kültür içinden queer feminist pratiklere verilebilecek üç örnek sadece. Bahsetmediğim sayısız örnek bulunuyor. Umarım, tam şu anda ortaya çıkan sayısız yeni örnek de mevcuttur.

ORCID ID

ATILLA BARUTÇU

<https://orcid.org/0000-0001-5966-6438>

Declaration of Conflicting Interests

The author declared that there were no conflicts of interest with respect to the authorship or the publication of this article.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar bu makalenin yazarlık veya yayımlanmasına ilişkin olarak hiçbir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

EK KAYNAKLAR

- Harris, L. A. (1996). Queer black feminism: The pleasure principle. *Feminist Review*, 54, 3-30.
- Spivak, G. C. (1996). Subaltern studies: Deconstructing historiography. D. Landry ve G. Maclean (Ed.), *The Spivak reader: Selected works of Gayatri Chakravorty Spivak* (s. 203-236) içinde. Londra: Routledge (orijinal baskı: 1985).
- Marinucci, M. (2006). Zines. L. Heywood (Ed.), *The women's movement today: An encyclopedia of third-wave feminism* (s. 374-376) içinde. Westport: Greenwood Publishing Group.
- Bullock, M. (2002). Interview with Naomi Klein. *Index Magazine, principle*. Online erişim: http://www.indexmagazine.com/interview/naomi_klein.shtml
- Microcosm Publishing (2002). *The stolen sharpie revolution*. Portland: Microcosm Publishing.
- Nedbalsky, J. ve Christmas, M. (2004). *Don't let the system get you down – cheer up!* Bağımsız video belgesel. Online erişim: www.nycradicalcheerleaders.org

KAYNAKÇA

- Bernard, I. (2004). *Queer race: Cultural interventions in the racial politics of queer theory*. New York: Peter Lang.
- Baum, L. F. (2005). *15 Books in 1: L. Frank Baum's original 'Oz' series*. Shoes and Ships and Sealing Wax, Ltd (orijinal baskı: 1908-20).
- Baumgardner, J. ve Richards, A. (2000). *Manifesta: Young women, feminism, and the future*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Bullock, M. (2002). Interview with Naomi Klein. *Index Magazine, principle*. Online erişim: http://www.indexmagazine.com/interview/naomi_klein.shtml
- Collins, P. H. (1990). *Black feminist thought: Knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*. New York: Routledge.
- Cruz-Malave, A. ve Manalansan, M. F. (ed.) (2002). *Queer globalizations: Citizenship and the afterlife of colonialism*. New York: NYU Press.
- Davis, A. Y. (1981). *Women, race & class*. New York: Random House.
- Duncomb, S. (1997). *Notes from underground: Zines and the politics of alternative culture*. Londra: Verso.
- Ferguson, R. A. (2004). *Aberrations in black: Toward a queer of color critique*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

- Grigg-Spall, H. (2010). *Reproductive writes: I choose my choice: An interview with Elizabeth Kissling*. Bitch Media, 22 Mart 2010. Alıntı: 11 Temmuz 2010, <http://bitchmagazine.org/post/reproductive-writes-i-choose-my-choice-an-interview-with-elizabeth-kissling>.
- Harris, L. A. (1996). Queer black feminism: The pleasure principle. *Feminist Review*, 54, 3-30.
- Jagose, A. (1996). *Queer theory: An introduction*. New York: NYU Press.
- Kamuf, P. (ed.) (1991). *A Derrida reader*. New York: Columbia University Press.
- Klein, N. (1999). *No logo: Taking aim at the brand bullies*. New York: Picador.
- Lasn, K. (2000). *Culture jam: How to reverse America's suicidal consumer binge – And why we must*. New York: Harper Collins.
- Marinucci, M. (2006). Zines. L. Heywood (Ed.), *The women's movement today: An encyclopedia of third-wave feminism* (s. 374-376) içinde. Westport: Greenwood Publishing Group.
- Microcosm Publishing (2002). *The stolen sharpie revolution*. Portland: Microcosm Publishing.
- Nedbalsky, J. ve Christmas, M. (2004). *Don't let the system get you down – cheer up!* Bağımsız video belgesel. Online erişim: www.nycradicalcheerleaders.org
- Rodriguez, J. M. (2003). *Queer latinidad: Identity practices, discursive spaces*. New York: NYU Press.
- Spivak, G. C. (1996). Subaltern studies: Deconstructing historiography. D. Landry ve G. Maclean (Ed.), *The Spivak reader: Selected works of Gayatri Chakravorty Spivak* (s. 203-236) içinde. Londra: Routledge (orijinal baskı: 1985).
- Walker, A. (1983). *In search of our mothers' gardens: Womanist prose*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Sonnotlar

ⁱ Bu metnin orijinali, yazarın “Feminism is Queer: The Intimate Connection between Queer and Feminist Theory” (Zed Books, 2010) başlıklı kitabında yer almaktadır. Kitabın bu bölümünün çevrilmesine ve yayınlanmasına izin verdikleri için Mimi Marinucci’ye ve Zed Books’a teşekkür ederim. (Ç.N.)

ⁱⁱ Örneğin, Betty Friedan önderliğindeki Ulusal Kadın Örgütü’nün (National Organization for Women - NOW) ilk yıllarda lezbiyen bir örgüt olarak anılma korkusu nedeniyle lezbiyen konularını açıkça dışarıda bıraktığını hatırlayın. NOW’a lezbiyen üyeliğin Friedan tarafından “Lavanta Tehdit” olarak adlandırıldığı söylenir ki; bu ad en sonunda NOW’dan ve ana akım feminist hareketten dışlanmalarını protesto etmek için bir araya gelen lezbiyen grubun adı olarak benimsenmiştir.

ⁱⁱⁱ Örneğin, feminizmin eşcinsel erkek drag performansına “gerçek” kadınların taklidi olduğu iddiasıyla veya eşcinsel erkek cinselliğine önüne gelenle yatıldığı iddiasıyla eleştirel yaklaştığını hatırlayın.

^{iv} Herhangi bir gruba yönelik önyargının en güçlü ifadelerinden birinin o grubun varlığını inkâr etmek olduğunu hatırlayın. Bu nedenle, genel kabul görmüş feminist literatürde biseksüel kadınlardan (ya da aynı hususta erkeklerden) neredeyse hiç bahsedilmemesi dikkate değerdir.

^v Genel kabul görmüş feminist literatürde, trans kadınlardan ve erkeklerden neredeyse hiç bahsedilmemektedir. Aslında trans kimliğin feminist harekette gün yüzüne çıkmasıyla ilgili en önemli tartışma, 5. Bölüm’de ele alındığı gibi trans kadınların Michigan Womyn Müzik Festivali’nden dışlanması üzerinden gelişmiştir.

^{vi} Bu problemler birçok farklı teorisyen tarafından ayrıntılı bir şekilde ortaya serilmiştir. Etkili örnekler arasında özellikle Angela Davis (1981), Alice Walker (1983) ve Patricia Hill Collins (1990) sayılabilir.

^{vii} Queer kuram ve ırk kuramının kesişim tartışmaları için örnek olarak bkz. Barnard (2004) ve Ferguson (2004). Dil ve etnik kimliğin bağlantı konularının queer analizi için bkz. Rodriguez (2003). Cinsel kimlik ve dünya vatandaşlığı arasındaki ilişkinin keşfi üzerine olan makalelerin derlemesi için bkz. Cruz-Malave ve Manalansan (2002). Özet de olsa queer kuram ve toplumsal cinsiyet, ırk ve sınıf arasındaki ilişkilere değinen erken tarihli bir anlatım için bkz. Harris (1996).

^{viii} Cinsellik çalışmalarındaki cinsiyetçilik, pek çok insan tarafından pek çok yerde tartışılmıştır. Aslında kadınların ve kadın meselelerinin erken eşcinsel hakları hareketinden dışlanması, genellikle “lezbiyen” teriminin günümüz konuşma diline girmesinin altında yatan neden olarak açıklanmaktadır.

^{ix} Cinsellik çalışmalarındaki ırkçılığa ve sınıfçılığa değinen çalışmalara örnek olarak bkz. Barnard (2004), Ferguson (2004) ve Rodriguez (2003).

^x Derrida hakkında daha fazla şey öğrenmek için Kamuf’un A Derrida Reader (1991) iyi bir başlangıçtır.

^{xi} Kelimesi kelimesine “bunun için” anlamına gelen Latince bir ifade olan ad hoc, yalnızca belirli bir amaç için ortaya çıkan ve genellikle daha kalıcı bir şeye ters düşen şeyleri ifade eder.

^{xii} “Zin” kelimesinin tam olarak türediği “magazin” (dergi) kelimesindeki gibi telaffuz edildiğini akılda tutun.

^{xiii} Oldukça çeşitli ve farklı zinlerden sayfaların kopyalarını da içeren daha fazla bilgi için bkz. Duncomb (1997).